

Beroepsbelangen. — *De Weener „opérateurs”*. Terwijl overal, maar tot nu toe te vergeefs, gezocht wordt naar een middel om te beletten, dat personen, die daartoe niet opgeleid zijn, den titel van specialist voeren, moet in Weenen een groep degelijk opgeleide specialisten strijd voeren om zich aan het publiek te mogen doen kennen als zoodanig.

Tot het jaar 1870 kregen zij, die na hun bevordering tot arts een afzonderlijke chirurgische vorming aan de klinieken genoten hadden, een diploma, dat hun het recht gaf, zich „opérateur” te noemen. Later verviel het diploma, maar de gewoonte bleef. In September 1897 verscheen plotseling een besluit van den Minister, waarin het „zich aanmatigen” van den titel „opérateur” op de gronden, die daartoe tot 1870 het recht gaven, met strafbedreiging verboden werd.

Eenige afgevaardigden hebben onlangs in de Kamer gevraagd, waarom het voeren van dien titel door speciaal opgeleide chirurgen een „aanmatiging” is, en zij drongen er op aan, den titel weer in te voeren en bij benoemingen er rekening mede te houden. De Minister heeft nog niet geantwoord. Een Commissie uit de belanghebbenden heeft zich tot het professoren-collegium gewend, met verzoek, hun belangen bij de Regeering te steunen (*Münch. med. Wochenschr.* 1898, n°. 52). De openbare meening is zeer ten gunste van deze blijkbaar precies verkeerd gekozen slachtoffers eener in haar bedoeling zeer te prijzen poging der Regeering, om een einde te maken aan een misbruik, dat tot nadeel strekt van het publiek en van de waardigheid van den geneeskundigen stand.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

Het geschil tusschen Prof. FOKKER en mij liep in de eerste plaats over de waarde der serum-therapie tegen diphtheritis. Ik zie niet dat Prof. FOKKER voor de in twee opzichten buitengewone daling der diphtherie-mortaliteit in den winter 1894—1895 een verklaring heeft gevonden. De „even goede” andere verklaring ontbreekt.

In de tweede plaats is er verschil over de vraag of de invoering dier therapie in de praktijk overijld was. Deze vraag is een heel andere dan de eerste, immers een overijld ingevoerde therapie kan daarom nog wel goed blijken. Prof. FOKKER trachtte die beschuldiging van overijling te staven door te wijzen op den gebrekkigen theoretischen grondslag. Ik ben die bewering voorbij gegaan, om niet van de hoofdzaak af te dwalen en kan haar geheel laten rusten, nu Prof. SPRONCK voor de diphtherie-bacteriologie is opgekomen. Ik heb gezegd dat ROUX's mededeeling in 1894 den stoot gaf tot de invoering der serum-therapie en dat er pas van overijling kan blijken, als in den gedachtengang dier mededeeling fouten werden aan-

toond. Nu heeft Prof. FOKKER ROUX's statistiek aan een critiek onderworpen. Een groot deel van die critiek wordt ingenomen door de uiteenzetting hoe ROUX door het elimineeren van de in agone binnengebrachte en door het afscheiden van de patiënten bij wie geen diphtherie-bacillen werden gevonden van zijn bruto-cijfers juiste cijfers heeft willen maken. Het is heel begrijpelijk dat ROUX heeft nagegaan wat zijn remedie bij de werkelijk met serum behandelde gevallen van ongetwijfeld echte diphtherie heeft vermocht; het is echter evenzeer begrijpelijk dat voor het statistisch bewijs dat zuiveringsproces niet mocht geschieden, maar in tegendeel alle in de diphtherie barak opgenomenen moesten worden medegeteld. Zoo alleen waren de cijfers van vóór en gedurende de proef vergelijkbaar¹⁾. Ik vond ook in DE HAAN en STRAUB's voordrachten over bacteriologie in de eerste en voornaamste plaats de bruto-cijfers vermeld, die sterk spreken. De latere reiniging dier cijfers doet aan hun bewijskracht niets af. Verder is Prof. FOKKER niet tevreden met de ter vergelijking dienende cijfers. Van de 448 in de barakken gebrachten stierven in de proef-periode 24.5 pCt., terwijl in hetzelfde hospitaal in de 3 voorafgaande jaren de sterfte schommelde tusschen het laagste cijfer van 48.47 pCt. en het hoogste van 55.88 pCt. Was er misschien een zachte wind over Parijs komen waaien, die de diphtherie-mortaliteit verminderde? Neen, want gedurende de proef-periode stierven in het Hôpital Trousseau 60 pCt. der patiënten in de diphtherie-barak. Nu ware het nog mooier geweest, indien wij van Trousseau nog meer hadden geweten dan het genoemde cijfer en het bericht dat er van de getracheotomiseerden 86 pCt. stierven tegen 49 pCt. in het hospitaal, waar de proef met serum plaats greep. Maar, mij dunkt, het is genoeg om het woord overijld misplaatst te achten. Hoe is het mogelijk dat Prof. F. ROUX's publicatie's op één lijn stelt met de mystificaties van KOCH over de tuberculine.

In de derde plaats is de vraag in debat of Prof. FOKKER recht heeft om de bacteriologie te „ridiculiseeren”. Het woord is van hem; ik zou het zóó hard niet hebben durven uitdrukken. Het woord veroordeelt zich zelf. Om met recht zoo uit de hoogte het werk der bacteriologie te beschouwen zou Prof. FOKKER moeten bewijzen dat in de bacteriologie *meer dan elders* een blind geloof in de grondslagen en gemis van zelf-critiek heerscht. Zoodra hij bepaalde bacteriologen gaat uitzonderen verliest hij zijn recht, om te lachen met „de” bacteriologie. Hij zou verder moeten aantonen dat het uitgangspunt der bacteriologie dwaas is. Prof. FOKKER laat in zijn referaten doorschemeren — meer dan schemeren vind ik het niet — dat er een zekere specificiteit wordt aangenomen, die verkeerd, neen dwaas, ridicuul is. Wat bedoelt hij nu met die specificiteit? Met de woorden actueele biont, partieele biont, ontologische en heterogenistische hypothese worden eenvoudige voorstellingen moeilijk gemaakt. Wij kunnen ons toch niet anders denken dan dat de bacteriën tot soorten zijn gegroepeerd. De kunst is om alle eigenschappen der soort te leeren kennen. Wanneer nu de bacteriologen een

1) Les chiffres ci-dessus sont absolument comparables entre eux; ce sont des nombres bruts qui ont leur éloquence (ROUX, MARTIN et CHAILLON, *Annales PASTEUR* VIII 1894).

zekere hoeveelheid dier eigenschappen hebben aan het licht gebracht kan Prof. FOKKER zeggen: Zoek maar verder, er zijn er nog veel meer, maar ik zie niet in dat er iets om te lachen is. Prof. FOKKER meent, als ik het goed begrijp, dat de bacteriën een generatie-wisseling ondergaan, van geheel andere op bacteriën niet gelijkende vormen afstammen. De bacteriologen wachten de bewijzen af, maar lachen niet. Maar als Prof. FOKKER deze meening, de heterogenistische hypothese, tegenover de bacteriologie stelt, vergt hij wat veel. De bacteriologie heeft zoo goed als het ging, al haar feiten gerangschikt in een systeem, waarvan de door haar aangenomen soorten de grondslag zijn en geeft zich, dat spreekt van zelf, bij die rangschikking op tal van plaatsen bloot. Laat Prof. FOKKER die zelfde feiten eens in een heterogenistisch systeem rangschikken, dan eerst zullen wij over de heterogenistische hypothese ons een duidelijk denkbeeld kunnen vormen. Dan is ook eerst de tijd tot critiseeren gekomen. Tot zoo lang is zwijgen geen dood-zwijgen, maar afwachten. Prof. FOKKER denkt over hypothesen anders dan de meesten. LAENNEC noemde ze „les échafaudages de la science”, die men afbreekt als het werk gedaan is. Prof. FOKKER heeft de meer naïve voorstelling, dat de hypothese *waar* moet zijn, dat men bewijzen voor haar waarheid zoeken moet. Van dat standpunt begrijpt hij mijn sustenu verkeerd, dat elke hypothese goed is, die tot ontdekkingen leidt. Zulk een succes maakt de hypothese niet *waar*, maar bewijst haar recht van bestaan. Wie zal nu, vóór er veel meer onderzocht is, beoordeelen of de bacteriën in den regel een gedaante-verwisseling ondergaan of niet, een belangrijke chemiswisseling hebben of niet? Deze quaestie interesseert Prof. FOKKER bijzonder; zijn nu al degenen, die er geen belang in stellen, die de geheele vraag niet stellen, doch voortwerken met de vormen, die zij kennen, belachelijk? Niemand, die het gelooft. Prof. FOKKER, als hij geen pen in de hand heeft ook niet! Onlangs was er in Artis een pelikaan in het struisvogelhok. De bevooroordeelde Amsterdammers dachten allemaal dat de struisvogel er uit en de pelikaan er in gezet was. Een getrouw lezer van het *Tijdschrift* wist wel beter, maar den oppasser, die er als een verstokt doctrinair uitzag, wilde hij niets vragen. Is daar nu geen ander onderzoek mogelijk dan over de vraag of de struisvogel een partieele of een actueele biont is en is iedereen belachelijk, die niet dadelijk zich interesseert in de vraag of men struisveeren kan krijgen van een pelikaan, en die er zelfs niet aan denkt dat een pelikaan wel eens tot een struis zou kunnen staan als een blaasworm tot een taenia?

Prof. FOKKER veroorloove mij deze spotternij met de hypothese, waarvan hij zijn levenswerk heeft gemaakt. Ik vrees dat hij meer te wachten heeft, wanneer er eens een feestredenaar opstaat, die een beeld ontwerpt van de groote ontdekkingen der bacteriologie en dan om zijn rede op te vroolijken een bloemlezing van citaten ten beste geeft, die aantoonen dat een scherpzinnig man van den geheelen bouw niets gemerkt heeft dan een paar wrakke stijgers.

Eindelijk heeft Prof. FOKKER de vraag gesteld of de aanval kwam van STRAUB of van den Gérant. Antwoord: van den eerstgenoemde, die van den Gérant in opdracht had eens te doen wat hij liever wilde dat de bacterio-

logen deden, n.l. een tegenwicht geven tegen de eenzijdige voorstelling die Prof. FOKKER onze lezers wil opdringen. De Gérant verlangde niet meer dan dat en zou zich niet gaarne „ontdoen” van een altijd door vruchtbaar referent, die bijna altijd lezenswaardige en gelezen referaten levert en wiens critiek ook haar goede zijde heeft. Maar wanneer de Gérant van meening was, dat op deze wijze niet met refereeren kon worden voortgegaan, zou hij wel genoodzaakt zijn de zaak in het openbaar, zonder onderhandsche wenken, te behandelen. Immers het woord dogma is zóó dikwijls uitgesproken, dat hij, om niet voor groot inquisiteur te worden aangezien, wel zijn handeling in het openbaar zou moeten verrichten.

STRAUB.

VROUWELIJKE ASSISTENTEN IN DE GASTHUIZEN TE AMSTERDAM.

Wat kan toch het doel en de strekking zijn van het onder bovenstaand opschrift ingezonden artikel van Dr. H. BURGER in n°. 8 van dit *Tijdschrift*? Die vraag rijst onwillekeurig bij den lezer en zij dringt zich nog sterker aan hem op bij de wetenschap, dat de schrijver, reeds vóór het „*Tijdschrift*” verscheen, overdrukken van zijn artikel onder de raadsleden verspreidde.

Daaruit zou men geneigd zijn te concludereen, dat de heer BURGER de bedoeling had invloed uit te oefenen op het te nemen besluit door den gemeenteraad, die tegen 22 Februari was bijeengeroepen ook voor de behandeling van het voorstel van Dr. VOÛRE tot toelating van vrouwelijke artsen als assistenten in de gasthuizen. Doch deze conclusie kan niet juist zijn, aangezien het opstel voor het oefenen van invloed een te wifelachtig karakter draagt en een slot heeft dat niet strookt met den inhoud.

In den aanvang toch van zijn betoog komt het den schrijver voor dat B. en W. zich op een zeer juist standpunt stelden, toen zij zich tegen de benoeming van vrouwelijke assistenten in de gasthuizen verklaarden, en de juistheid van dit standpunt tracht hij nog eens te verdedigen door bezwaren aan te voeren, die hij zoo breed uitmeet, dat men nauwelijks kan begrijpen hoe hij niettemin tot de conclusie komt dat „met goeden wil een regeling „ongetwijfeld te vinden” is.

Op *den goeden wil* om een regeling te treffen komt het hier inderdaad enkel en alleen aan. Dat met die regeling gepaard zouden moeten gaan „maatregelen met daaraan verbonden kosten, die een noodzakelijke reorganisatie van den gasthuisdienst zou vereischen” is op zijn minst genomen „een ongelukkige overdrijving”.

Twee voorbeelden noemt Dr. BURGER om aan te toonen welke overwegende bezwaren er verbonden zijn aan het vervullen van den wachtkamerdienst door een vrouwelijke assistent, bezwaren die hij, in dat gedeelte van zijn artikel, belangrijk genoeg acht om vrouwelijke artsen, op grond dat zij vrouw zijn, niet te laten deelen in de voorrechten aan het assistentschap in de gasthuizen verbonden.

Als eerste voorbeeld wordt ons geschetst „een half ontнуchterd jongmensch, „die, ontwaakt ter plaatse waar hij zich niet te slapen had moeten leggen,